

Súd: Okresný súd Martin
Spisová značka: 9C/261/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5713210601
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 02. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Gazdačková
ECLI: ECLI:SK:OSMT:2018:5713210601.17

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Martin sudkyňou JUDr. Máriou Gazdačkovou v právnej veci žalobcu C. L., U.. XX.X.XXXX, R. D. E. XXXX/X, XXX XX R. R.-E., proti žalovanej G. O., A.. Ž., U.. XX.X.XXXX, R. Y.. R.. M. XXX/X, G., právne zastúpenej AK JUDr. Repáň a partneri, s.r.o., so sídlom v Martine, M. R. Štefánika 25, v konaní o zaplatenie 18.827,29 € s príslušenstvom, takto

rozhodol:

- I. Žaloba žalobcu sa v celom rozsahu zamieťa.
- II. Žalovaná má proti žalobcovi právo na náhradu trov konania na súde prvej inštancie v plnom rozsahu.
- III. Žalobca má proti žalovanej právo na náhradu trov konania na súde druhej inštancie v plnom rozsahu.
- IV. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

odôvodnenie:

1. Žalobou podanou na tunajšom súde dňa 22. 07. 2013 sa žalobca proti žalovanej domáhal zaplatenia sumy 18 827,29 € s 8,75 % úrokom z omeškania ročne od podania žaloby do zaplatenia a náhrady trov konania.

2. Žalobca žalobu odôvodnil tou skutočnosťou, že žalobca ako veriteľ s otcom žalovanej N. Ž., ktorý zomrel XX. XX. XXXX dňa 21. 05. 2003 uzavrel zmluvu o zabezpečovacom prevode práva v spojení so zmluvou o pôžičke. Na základe zmluvy o pôžičke poskytol žalobca otcovi žalovanej finančnú pôžičku vo výške 16 060 USD. Túto pôžičku otec žalovanej osobne od žalobcu prevzal, čo opakovane potvrdil jednak v zmluve, jednak v písomnom prehlásení. Žalovaná na Okresný súd Martin podala žalobu o určenie neplatnosti zmluvy o zabezpečovacom prevode práva v spojení so zmluvou o pôžičke a uvedené konanie bolo právoplatne ukončené rozsudkom Okresného súdu Martin sp. zn. 5C/220/2004 zo dňa 30. 09. 2010, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 8Co/273/2012 zo dňa 25. 02. 2013. Daným rozsudkom Okresný súd Martin rozhodol tak, že určil, že zmluva o zabezpečovacom prevode práva v zmysle § 553 Obč. zák. v spojení so zmluvou o pôžičke podľa § 657 a nasl. Obč. zák. zo dňa 21. 05. 2003 sú neplatné. Žalobca v žalobe potom poukázal na priebeh konania vedeného pred Okresným súdom Martin sp. zn. 5C/220/2004 s tým, že potvrdený rozsudok bol tretím rozhodnutím vo veci samej a to po tom, čo Okresný súd Martin 2-krát zamietol žalobu žalobkyne. Žalobca si uplatnil voči žalovanej nárok podľa § 451 Obč. zák. z dôvodu, že súd určil, že zmluva uzatvorená medzi právnym predchodcom žalovanej a žalobcom, na základe ktorej právny predchodca žalovanej prevzal od žalobcu finančnú pôžičku, je neplatným právnym úkonom. Poukázal potom na ust. § 470 Obč. zák., podľa ktorého dedič zodpovedá do výšky ceny nadobudnutého dedičstva za primerané náklady spojené s pohrebom poručiteľa aj za poručiťelove dlhy, ktoré na neho prešli poručiťelovou smrťou a na ust. § 451 Obč. zák.,

podľa ktorého zaplataenie finančnej sumy požadoval titulom vydania bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo právnomu predchodcovi žalovanej.

3. Na dôkaz svojich tvrdení žalobca do spisu pripojil rozsudky Okresného súdu Martin a Krajského súdu v Žiline uvedené v žalobe, potvrdenie otca žalovanej, že 21. 05. 2003 si požičal od žalobcu sumu 16 060 USD, ktoré si následne od neho požičala p. C. I., vyhlásenia C. I. o tom, aké sumy si požičala od otca žalovanej a dôkazy o výbere N. Ž. z jeho účtu, ďalej výpis LV č. XXXX pre k. ú. G., ktoré sa viaže k bytu nebohého N. Ž. a prehľad kurzových lístkov U. R. E.. Žalobca totiž poukazoval na skutočnosť, že svoj nárok vyčíslil na sumu 18 827,92 €, pričom pri vyčíslení vychádzal z kurzového lístku U. R. E. platného k 21. 05. 2003 a 16 060 USD v prepočte predstavuje podľa daného kurzu v Slovenskej korune sumu 567 191,02 Sk ku dňu 21. 05. 2003 a v prepočte Eur to potom predstavuje sumu žalobcom požadovanú v petite žaloby.

4. Žalovaná sa k žalobe vyjadrila prvýkrát v odpore voči platobnému rozkazu zo dňa 20. 02. 2014, ktorým súd pôvodne vo veci rozhodol tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovel. V predmetnom odpore žalovaná uviedla, že nespochybňuje skutočnosť, že 21. 05. 2003 jej otec uzavrel so žalovaným zmluvu o zabezpečovacom prevode práva v spojení so zmluvou o pôžičke, ktorá bola v konaní vedenom pod sp. zn. 5C/220/2004 vedenom na Okresnom súde Martin určená za neplatnú, pričom podľa uvedených zmlúv sa otec žalovanej zaviazal vrátiť žalobcovi požičanú sumu v hotovosti do 21. 06. 2003 a na zabezpečenie splnenia záväzku zo strany otca žalovanej bol uskutočnený zabezpečovací prevod vlastníckeho práva k bytu, ktorý bol zapísaný na LV č. XXXX pre k. ú. G.. Žalovaná nespochybnila, že jej otec si od žalobcu finančné prostriedky požičal, avšak následne ich odovzdal C. I., ktorá mu prisľúbila, že peniaze vráti, čo sa ale nestalo a to napriek tomu, že C. I. otca žalovanej ubezpečovala, že finančnú čiastku vo výške 16 060 USD už vrátila žalobcovi. Svedkyňa C. I. bola za svoje konanie rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 5T/38/2005 odsúdená pre pokračujúci trestný čin podvodu. Žalovaná tvrdila, že žalobca prostredníctvom svojej spoločníčky C. I. vylákal po vzájomnej dohode s C. I. od otca žalovanej finančné prostriedky a otec žalovanej zmluvu o zabezpečovacom prevode práva v spojení so zmluvou o pôžičke neurobil slobodne a vážne, bol uvedený do omylu, ktorým si žalobca na jeho úkor zabezpečil majetkový prospech, sporný právny úkon bol len fingovaný, v ktorom od počiatku absentovala zložka slobodnej a vážnej vôle, a v konečnom dôsledku sa jedná o neplatný právny úkon. Následne svoju argumentáciu v odpore ešte žalovaná rozšírila podaním zo 14. 03. 2014, kde namietala, že po vzájomnej dohode C. I. a žalobcu bola uskutočnená fiktívna pôžička, a táto pôžička bola neskôr výnimkou dohodnutej sumy medzi žalobcom a C. I. vo výške 20 000 Sk, v celom rozsahu vrátená žalobcovi. Z trestného spisu o konaní, ktoré bolo vedené proti C. I. vyplýva, že pôžička bola vrátená a preto nárok žalobcom uplatnený nie je dôvodný, nakoľko pôžička bola poskytnutá iba fiktívne a na základe neplatného právneho úkonu. Plnenie, ktoré mal žalobca poskytnúť otcovi žalovanej, fingovaným spôsobom cez C. I. dostal späť a mal záujem obohatiť sa ešte prostredníctvom zmluvy o zabezpečovacom prevode práva otca žalovanej. Žalovaná strana však z opatrnosti vzniesla námietku premlčania tvrdiac, že finančná pôžička mala lehotu splatnosti a od lehoty na vrátenie pôžičky do podania žaloby uplynula lehota, ktorá má za následok premlčanie finančnej čiastky.

5. Na svojej argumentácii procesné strany zotrvali aj na pojednávaní dňa 30. 10. 2014. Žalobca argumentoval skutočnosťou, že nebohý N. Ž. od žalobcu finančné prostriedky poskytnuté na základe zmluvy o pôžičke, od neho skutočne prevzal a nejednalo sa o fiktívnu pôžičku, žalovaná strana naopak poukazovala na skutočnosť, že šlo o fiktívnu pôžičku, ktorá bola aj dôsledkom trestnej činnosti C. I., pričom ide o nárok vo vzťahu k žalovanej, premlčaný, nakoľko žalobca neuplatnil nárok na vrátenie pôžičky ani v dedičskom konaní po nebohom N. Ž., na dôkaz čoho žalovaná strana navrhovala, aby sa súd oboznámil so spisom Okresného súdu Martin sp. zn. 18D/367/2013.

6. Na pojednávaní súd vykonal dokazovanie čítaním listín žalobcom pripojených do súdneho spisu a oboznámením sa s podstatným obsahom spisu Okresného súdu Martin sp. zn. 5C/220/2004 a Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 5T/38/2005, podstatným obsahom spisu Okresného súdu Martin sp. zn. 18D/367/2013.

7. Takto vykonaným dokazovaním mal súd preukázaný tento skutkový stav veci:

8. Dňa 21. 05. 2003 otec žalovanej a žalobca uzavreli zmluvu o zabezpečovacom prevode práva v spojení so zmluvou o pôžičke. Podľa článku I, ktorý zahrňoval zmluvu o pôžičke, žalobca požičal

dlužníkovi, teda otcovi žalovanej, dňa 21. 05. 2003 16 060 USD, ktoré sa otec žalovanej zaviazal vrátiť žalobcovi do 21. 06. 2003 záväzok finančnú sumu po zabezpečení aj zmluvou pokutou vo výške 50 000 Sk. Článok II obsahoval zmluvu o zabezpečovacom prevode práva uzavretú podľa § 555 Obč. zák., predmetom ktorej bol byt otca žalovanej č. XX v obytnom dome v Martine na ul. C. L. Č. XX, súp. č. XXX, inak zapísaný na LV pre k. ú. G. č. XXXX. Podľa písomného potvrdenia nebohého N. Ž. (č. I. 27 spisu), nebohý N. Ž. potvrdil, že 21. 05. 2003 si v Banskej Bystrici požičal od žalobcu sumu 16 060 USD, ktorú si následne od neho požičala C. I. a následne si od neho požičala aj ďalšiu sumu 55 000 Sk.

9. Ako súdu zistil z rozsudku Okresného súdu Martin sp. zn. 5C/220/2004 zo dňa 30. 09. 2010, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 8Co/273/2012, zmluva o zabezpečovacom prevode práva v spojení so zmluvou o pôžičke, ktoré uzavreli otec žalovanej ako dlžník a žalobca ako veriteľ dňa 21. 05. 2003, sú neplatné.

10. Okresný súd Martin vychádzal aj so záverov konania vedeného pre Okresným súdom Banská Bystrica pod sp. zn. 5T/38/2005, kde z rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 08. 09. 2006 nepochybne zistil, že C. I. bola uznaná za vinnú z trestného činu podvodu, ktorého sa dopustila v apríli 2003, keď otca žalovanej N. Ž. presvedčila, aby si namiesto nej požičal od žalobcu finančnú hotovosť vo výške 16 060 USD, ktorú jej on následne odovzdal s tým, že peniaze C. I. následne vrátiť žalobcovi z vlastných finančných prostriedkov, čo ale neurobila. Ďalej okresný súd konštatoval, že podvodné konanie C. I. bolo nesporne preukázané a zistené, a za toto konanie bola odsúdená, pokiaľ ide o vzťah I. so žalobcom (C. L.) pri vyhodnotení ich vzájomnej dohody o uvedení do omylu N. Ž., prvostupňový súd prihliadol na právny názor a závery odvolacieho súdu, teda konanie žalobcu a C. I. na základe ich dohody viedlo k tomu, že N. Ž. bol uvedený do omylu a s poukazom na ust. § 49a Obč. zák. je takýto úkon neplatný. Tento rozsudok bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8Co/273/2012.

11. Ako bolo zistené zo spisu Okresného súdu Martin sp. zn. 18D/367/2013 a zo spisu 21D/973/2014, otec žalovanej N. Ž. zomrel XX. XX. XXXX, základné dedičské konanie bolo voči nemu vedené na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 21D/973/2004 a následne bolo vedené pod sp. zn. 18D/367/2013 konanie o dodatočnom prejednaní dedičstva, predmetom ktorého bol byt, ktorý bol pôvodne predmetom zabezpečovacieho prevodu práva. Podľa osvedčenia o dedičstve vydaného 24. 06. 2013 notárom JUDr. Vladimírom Kostovčákom dedičstvo v hodnote 25 000 €, ktoré predstavovalo vyššie spomínaný dvojizbový byt, nadobudla žalovaná. Ako súd zistil z tohto spisového materiálu, v konaní o dodatočné prejednanie dedičstva žalobca prihlásil a svoju pohľadávku v dedičskom konaní po nebohom N. Ž. až 02. 09. 2013 potom, čo osvedčenie o dedičstve nadobudlo právoplatnosť dňa 24. 06. 2013, čiže bolo právoplatne ukončené. O tejto skutočnosti bol potom žalobca vyrozumý listom súdu zo 06. 09. 2013.

12. Majúc preukázané tieto skutočnosti súd dospel k presvedčeniu, že žaloba žalobcu dôvodná nie je.

13. Žalobca uplatnil proti žalovanej nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré malo vzniknúť jej otcovi titulom plnenia poskytnutého z neplatnej zmluvy o pôžičke a, za ktorý dlh by žalovaná mala zodpovedať v súlade s ust. § 470 Obč. zák.. Ako súd konštatoval vyššie, žalovaná vznesla v konaní námietku premlčania.

14. S prihliadnutím na ust. § 100, § 101 a § 107 Občianskeho zákonníka ako aj ust. § 451 Občianskeho zákonníka súd dospel k presvedčeniu, že v prípade žalobcu išlo o uplatnenie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré bezdôvodné obohatenie vzniklo právnomu predchodcovi žalovanej plnením z neplatného právneho úkonu, teda neplatnej zmluvy o pôžičke, v takom prípade sa nárok žalobcu na vydanie takéhoto plnenia premlčuje v súlade s ust. § 107 ods. 1 Obč. zák. v subjektívnej dvojročnej premlčacej dobe, najneskôr však v trojročnej objektívnej premlčacej dobe odo dňa, kedy k bezdôvodnému obohateniu došlo. Podľa presvedčenia súdu žalobca už v deň poskytnutia pôžičky otcovi žalovanej vedel, že mu poskytol finančné plnenie, aj keď ho nedokázal právne kvalifikovať ako plnenie poskytnuté titulom neplatného právneho úkonu, z čoho vyplýva, že v subjektívnej premlčacej dobe sa nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia premlčal ku dňu 21. 05. 2005 a v objektívnej premlčacej dobe, za 3 roky, ku dňu 21. 05. 2006. Ak žalobca podal žalobu na súd 22. 07. 2013 jeho nárok bol premlčaný. Žalovaná úspešne vznesla námietku premlčania a preto súd žalobcovi jeho právo proti žalovanej v súlade s ust. § 100 ods. 1 Obč. zák. priznať nemohol.

15. Ďalšie skutočnosti, ktoré konštatovala žalovaná strana v rámci obrany proti žalobnému návrhu a, ktoré by vyžadovali prípadne širšie dokazovanie prípadným výsluchom svedkyne I., súd nevykonával, nakoľko vzhľadom na vznesenú námietku premlčania rozsiahlejšie dokazovanie presahovalo potreby súdu pre právne posúdenie nároku žalobcu.

16. O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 C. s. p. a žalovanej, ktorá bola v konaní plne úspešná, priznal právo na náhradu trov konania v celom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

17. Proti predmetnému rozsudku zo dňa 26.1.2017 podal odvolanie žalobca a Krajský súd v Žiline ako súd odvolací svojím uznesením sp. zn. 5Co/205/2017 zo dňa 28.11.2017 rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd považoval odvolanie žalobcu za dôvodné v tom smere, že súd prvej inštancie napriek tomu, že v odôvodnení svojho rozsudku citoval okrem iného aj ust. § 107 ods. 3 Obč. zákonníka, v odôvodnení rozsudku sa vôbec nezaoberal obsahom uvedeného ustanovenia Obč. zákonníka, resp. odôvodnenie rozsudku postráda zmienku o tom, prečo súd prvej inštancie toto ustanovenie neaplikoval na daný spor. Súčasne odvolací súd dal do pozornosti v súvislosti s problematikou premlčania aj nález Ústavného súdu SR zo dňa 3.10.2012 č.k. 1ÚS I. ÚS 33/2012-25, v ktorom Ústavný súd SR okrem iného konštatoval, že námietka premlčania v zásade dobrými mravom neodporuje, ale môžu nastať situácie, že uplatnenie tejto námietky je výrazom zneužitia práva na úkor účastníka, ktorý márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a voči nemu by za takejto situácie bol zánik nároku v dôsledku uplynutia premlčacej doby neprímerane tvrdým postihom v porovnaní s rozsahom a charakterom ním uplatňovaného práva a s dôvodmi, pre ktoré svoje právo neuplatnil včas. V duchu tohto právneho názoru sa vo výnimočných prípadoch uplatnenie premlčacej námietky môže priečiť dobrým mravom, keď by bolo na úkor účastníka, ktorý márne uplynutie premlčacej doby nezavinil, alebo keď by sa aprobovalo konanie, ktoré je „contra bonos mores“ (§ 3 ods. 1 Obč. zákonníka). Odvolací súd teda konštatoval, že súd prvej inštancie sa bude v rámci ďalšieho konania zaoberať posúdením vznesenej námietky premlčania z pohľadu ust. § 107 ods. 3 Obč. zákonníka a ako aj z ohľadu uvedeného právneho názoru Ústavného súdu.

18. Okresný súd Martin následne vytyčil pojednávanie vo veci, ktoré vykonal dňa 15.2.2018. Na tomto pojednávaní žalobca uviedol, že sa pridrižiava všetkých skutočností, ktoré už z jeho strany povedal, resp. napísal vo svojich podaniach vrátane odvolania, ktoré smeroval proti prvému rozsudku okresného súdu. Vo svojom odvolaní totiž žalobca konštatoval, že je toho názoru, že prvostupňový súd v tomto prípade nemal prihliadať na námietku premlčania žalovanej v zmysle ust. § 107 ods. 3 Obč. zákonníka, pretože až rozsudkom Okresného súdu Martin sp. zn. 5C/220/2004 zo dňa 30.9.2010 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8Co/273/2012 bola citovaná zmluva určená za neplatnú. Následne bolo vlastnícke právo prevedené na žalovanú v roku 2012. Keďže uvedené vlastnícke právo nebolo ohrozené uplynutím premlčacej doby, žalobca sa v tomto prípade nemohol brániť uplatnením námietky premlčania v jeho prípade. Je však potrebné zdôrazniť, že na druhej strane plnenia, ktoré poskytol žalobca otcovi žalovanej, premlčaniu v zmysle platných právnych predpisov podlieha. Na základe uvedeného bol žalobca toho názoru, že v tomto konkrétnom prípade je potrebné čeliť nerovnováhe plynúcej z toho, že vydanie veci pre nepremľateľnosť vlastníckeho práva nie je ohrozené uplynutím doby, zatiaľ čo právo na vydanie peňažného plnenia premlčaniu podlieha. Práve ust. § 107 ods. 3 Obč. zákonníka zabraňuje vzniku nerovnováhy medzi právami zmluvných strán.

19. Právny zástupca žalovanej strany žiadal opätovne žalobu zamietnuť, pričom poukázal na skutočnosti, či dôkazy, ktoré boli produkované tak v konaní vedenom na Okresom súdu Martin pod sp. zn. 5C/220/2004 a v konaní Okresného súdu Banská Bystrica 5T/38/2005, kde sú zdokumentované výpovede svedkov, predovšetkým svedkyne I., ale všetkých osôb, ktoré boli zúčastnené na tomto konaní, z ktorých vyplýva, že aj tak nakoniec všetky peniaze skončili u žalobcu a svedkyňa I. si z nich nechala nejakých 20.000 Sk. Z toho dôvodu nie vôbec možné posudzovať v kontexte so vznesenou námietkou premlčania a dospieť k záveru, že by námietka premlčania odporovala dobrým mravom vo vzťahu k žalobcovi. V konaní pod sp. zn. 5C/220/2004 žalovaná produkovala množstvo dôkazov, ktorými preukazovala podvodné správanie žalobcu a za takýchto okolností vznesenie námietky premlčania jeho klientkou nemôže byť v spore zneužitím práva. Žalobca na túto skutočnosť reagoval tvrdením a totiž, že trestné stíhanie, ktoré bolo voči nemu vedené na základe výpovede svedkyne I. a ďalších osôb skončilo oslobodením spod obžaloby a z toho dôvodu sa mu nezdá náležité obviňovať ho z podvodného konania.

20. Súd následne sa zaoberal právnym názorom krajského súdu a dospel k rovnakému presvedčeniu, aké nadobudol už v prvom konaní, výsledkom ktorého bolo vyhlásenia rozsudku zo dňa 26.1.2017.

21. Podľa § 100 ods. 1 Obč. zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

22. Podľa § 100 ods. 2 Obč. zákonníka, premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105. Záložné práva sa nepremičujú skôr, než zabezpečená pohľadávka.

23. Podľa § 100 ods. 3 Obč. zákonníka, nepremičujú sa takisto práva z vkladov na vkladných knižkách alebo na iných formách vkladov a bežných účtoch, pokiaľ vkladový vzťah trvá.

24. Podľa § 101 Obč. zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

25. Podľa § 107 ods. 1 Obč. zákonníka, právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

26. Podľa § 107 ods. 2 Obč. zákonníka, najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

27. Podľa § 107 ods. 3 Obč. zákonníka, ak sú účastníci neplatnej alebo zrušenej zmluvy povinní navzájom si vrátiť všetko, čo podľa nej dostali, prihliadne súd na námietku premlčania len vtedy, ak by aj druhý účastník mohol premlčanie namietat'.

28. Podľa § 451 ods. 1 Obč. zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

29. Podľa § 451 ods. 2 Obč. zákonníka, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

30. Podľa ust. § 107 ods. 3 Obč. zákonníka platí, že ak sú účastníci neplatnej, alebo zrušenej zmluvy povinní navzájom si vrátiť všetko, čo podľa nej dostali, prihliadne súd na námietku premlčania len vtedy, ak by aj druhý účastník mohol premlčanie namietat'. Zákon tu vylučuje vznik neprípustnej nevyváženosti, ktorá by mohla vzniknúť typicky pri kúpnej zmluve, keď vydanie veci pre nepremičateľnosť vlastníckeho práva nie je ohrozené uplynutím doby, zatiaľ čo právo na vydanie peňažného protiplnenia premlčaniu podlieha. Ustanovenie § 107 ods. 3 Obč. zákonníka povinnosti vrátiť si vzájomné plnenia možno aplikovať iba v prípadoch, v ktorých na jednej strane stojí právo vlastníckeho práva inému právu. Týka sa iba prípadov synalagmatických záväzkov, keď na jednej strane stojí právo, ktoré sa premlčuje a na druhej strane je nepremičateľné právo, teda na prípady, kedy oproti sebe stojí právo na vydanie peňažného plnenia voči vlastníckemu právu, teda jedinému majetkovému právu, ktoré sa podľa Obč. zákonníka nepremičuje.

31. Súd vychádzal zo zistenia, že zmluva o zabezpečovacom prevode práva v spojení so zmluvou o pôžičke, ktoré boli uzavreté síce na jednej listine, obsahovala dve zmluvy. Z toho zmluva o pôžičke bola zmluvou, ktorá bola uzavretá podľa ust. § 657 až § 658 Obč. zákonníka a zmluva o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva bola zabezpečovacím inštitútom, teda akcesorickým záväzkom vo vzťahu k zmluve o pôžičke, ktorej režim sa vtedy spravoval ust. § 553 a nasl. Obč. zákonníka v znení účinnom k 21.5.2003, teda v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o pôžičke. Tento inštitút je zaradený v Obč. zákonníku v 5. oddiele prvej hlavy 8. časti Obč. zákonníka medzi ďalšími zabezpečovacími inštitútmi ako je napr. zmluvná pokuta, ručenie, zábezpeka. Pre všetky tieto zabezpečovacie inštitúty platí, že majú akcesorickú povahu, pretože pri svojom vzniku predpokladajú existenciu hlavného záväzku,

na zabezpečenie ktorého majú slúžiť. Z toho vyplýva, že vedľajší zabezpečovací záväzok nemôže platne vzniknúť bez existencie platného hlavného zabezpečeného záväzku. V listine, ktorú spísali 21.5.2003, nebohý predchodca žalovanej a žalobca a ktorú nazvali „zmluva o zabezpečovacom prevode práva“ v spojení so zmluvou o pôžičke, boli preto dohodnuté dva zmluvné typy, z toho základným hlavným záväzkom bol záväzok z pôžičky a zabezpečovací prevod práva dohodnutý tiež zmluvne, plnil akesorickú povahu k tomuto hlavnému záväzku. Preto plnenie poskytnuté predchodcom žalovanej, teda nebohým N. Ž. na základe zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva, bolo plnením na zabezpečenie hlavného záväzku z inej zmluvy a nejednalo sa o protiplnenie zo zmluvy o pôžičke.

32. Podľa § 657 Obč. zákonníka zmluvou o pôžičke prenecháva veriteľ dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peniaze, a dlžník sa zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého druhu. Ide v nej o tzv. nepravú scudzovaciú zmluvu, pretože na rozdiel od pravých scudzovacích zmlúv, akými sú kúpna zmluva, darovacia zmluva, zámenná zmluva, je dlžník povinný vrátiť nie síce tie isté identické veci, ale iba veci rovnakého druhu. Zmluva o pôžičku má reálnu povahu a k jej vzniku je potrebné reálne odovzdanie veci dlžníkovi. Zo zmluvy o pôžičke na jednej strane veriteľovi vzniká povinnosť prenechať druhovo určené veci, ktoré sú predmetom zmluvy o pôžičke, na druhej strane vzniká dlžníkovi povinnosť vrátiť veci rovnakého druhu a veriteľovi vzniká proti dlžníkovi pohľadávka na vrátenie veci rovnakého druhu. Preto podľa presvedčenia súdu pri zmluve o pôžičke nevzniká synalagmatický záväzok, ktorého podstatou je to, že za plnenie jednej zmluvnej strany je poskytované plnenie druhej zmluvnej strany. Inak povedané, zo zmluvy o pôžičke nevzniká dlžníkovi nárok na plnenie voči veriteľovi, ktorý je podmienený jeho okamžitým protiplnením veriteľovi a preto, ak dlžník žalobcu Dalibor Žabka na základe zmluvy o zabezpečovacom prevode práva uzavretej podľa § 553 Obč. zákonníka previedol na žalobcu svoj byt, urobil to na základe inej zmluvy, pričom táto zmluva bola zmluvou o zabezpečovacom inštitúte vo vzťahu k hlavnej zmluve o pôžičke. Za takýchto okolností súd dospel k presvedčeniu, že nie je na mieste aplikovať ust. § 107 ods. 3 Obč. zákonníka, nakoľko N. Ž. a žalobca si poskytovali plnenia z dvoch rôznych zmlúv.

33. Pokiaľ ide o otázku, čo vznesenie námietky premlčania zo strany žalovanej nie je v rozpore s dobrými mravmi, súd v plnom rozsahu poukazuje na obsah spisu Okresného súdu Martin sp. zn. 5C/220/04 a konštatuje, že napriek dĺžke tohto konania žalobca sám spôsobil svojou nečinnosťou, premlčanie jeho nároku zo zmluvy o pôžičke voči neb. N. Ž., resp. voči jeho právnej nástupkyňi a dedičke - žalovanej. Súd poukazuje na skutočnosť, že žalovaná ako právna nástupkyňa neb. N. Ž. podala žalobu vo veci 5C/220/04 dňa 22.12.2004 na Okresný súd Martin. Touto žalobou sa domáhala určenia neplatnosti zmluvy o zabezpečovacom prevode práva v spojení so zmluvou o pôžičke. Bola zastúpená právnym zástupcom JUDr. Jánom Repáňom. Je teda zrejmé, že žalovaná podala žalobu o vyslovenie neplatnosti oboch zmlúv v čase, keď ešte žalobcovi plynula subjektívna premlčacia doba na vydanie bezdôvodného obohatenia z neplatnej zmluvy o pôžičke, ktorá uplynula ako súd konštatoval vyššie, 21.5.2005. Žaloba vo veci 5C/220/04 bola žalobcovi doručená do vlastných rúk 7.3.2005, teda ešte pred uplynutím subjektívnej premlčacej doby. Žalobca už 15.3.2005 prostredníctvom svojej právnej zástupkyne advokátskej kancelárie Suchoňová & Slezáková podal vyjadrenie k žalobe vo veci 5C/220/2004. Toto vyjadrenie opäť došlo na Okresný súd Martin viac ako dva mesiace pred uplynutím subjektívnej premlčacej doby (k 21.5.2005) na vydanie bezdôvodného obohatenia z neplatnej zmluvy o pôžičke. Súd konštatuje, že žalobca bol zastúpený právnou zástupkyňou z radov advokátov. Bola mu poskytovaná teda náležitá právna pomoc a žalobca v spolupráci so svojou právnou zástupkyňou mal a mohol pri náležitej ostražitosti predvídať, že spor o určenie neplatnosti zmluvy o pôžičke a zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva môže pre neho dopadnúť negatívne a že v takom prípade musí vrátiť predmet zabezpečenia, ale súčasne mu vzniká právo na vrátenie finančných prostriedkov len titulom bezdôvodného obohatenia, ktoré sa premlčuje v súlade s ust. § 107 ods. 1, 2 Obč. zákonníka v subjektívnej dvojročnej a objektívnej v trojročnej premlčacej dobe.

34. Po doručení žaloby žalobcovi a potom, čo dňa 14.3.2005 udelil plnomocenstvo svojej právnej zástupkyňi, ktorá už 15.3.2005 na Okresný súd Martin podala vyjadrenie vo veci 5C/220/2004, mal žalobca ešte viac ako dva mesiace na to, aby proti právnej nástupkyňi nebohého N. Ž., teda proti žalovanej, uplatnil na miestne príslušnom súde nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, teda vrátenie poskytnutých finančných prostriedkov, navyiac ak už podľa dojednaní v zmluve o pôžičke (za predpokladu, že by bola platná), bola jeho pohľadávka zročná k 21.6.2003. Konanie ohľadne vrátenia poskytnutých finančných prostriedkov mohlo byť prerušené do doby, kým by sa nevyriešila otázka podstatná pre rozhodnutie o nároku žalobcu na vrátenie poskytnutého finančného plnenia v konaní

vedenom na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 5C/220/04. Žalobca, ktorému bola poskytovaná náležitá právna pomoc, si však nepočínal obozretne, ani predvídavo vo vzťahu k ochrane svojich práv a teda konal v rozpore so zásadou, ktorá platila už v rímskom práve, podľa ktorej „vigilantibus iura scripta sunt“, t.j. „práva patria len bdelym“, teda pozorným, ostražitým, opatrným a starostlivým, čiže tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením, či zanedbaním môžu strácať svoje práva majetkové, osobné, satisfakčné a pod.. A to platí aj pri využívaní zákonných procesných ustanovení, akým je napr. podanie žaloby, teda uplatnenie nároku na súde. Za takýchto okolností súd dospel k presvedčeniu, že sám žalobca laxným prístupom k ochrane svojich práv spôsobil premlčanie svojho nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia z neplatnej zmluvy o pôžičke a ak potom žalovaná v prebiehajúcom spore vznesla námietku premlčania, ktorou len využila svoje zákonné právo podľa ust. § 100 ods. 1 Obč. zákonníka, nie je možné považovať takýto výkon práva zo strany žalovanej za výkon práva v rozpore s dobrými mravmi tak, ako na to pamätá ust. § 3 ods. 1 Obč. zákonníka. Po takýchto právnych úvahách súd dospel k rovnakému záveru, ako vo svojom prvom rozsudku. Konštatoval, že žalobe žalobcu vyhovieť nemožno pre platne vznesené námietku premlčania žalovanou a nárok, ktorý žalobca vznesol voči žalovanej, mu priznať nemožno podľa ust. § 100 ods. 1 Obč. zákonníka.

35. Súd preto žalobu opäť v celom rozsahu zamietol.

36. O trovách konania súd rozhodoval podľa ust. § 255 ods. 1 C. s. p.. Žalobca bol úspešný v konaní pred súdom druhej inštancie a preto mu proti žalovanej priznal právo na náhradu trov konania pred súdom druhej inštancie v plnom rozsahu. Naopak žalovaná bola úspešná v konaní pred súdom prvej inštancie a preto má právo na náhradu trov konania, ktoré jej vznikli pri vykonávaní procesných úkonov pred súdom prvej inštancie a to v plnom rozsahu.

37. O výške náhrady trov konania strán sporu rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, ktorý ho vydal.

Podľa § 363 C. s. p. v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 C. s. p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 C. s. p. odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 C. s. p. odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 C. s. p. odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 C. s. p. prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

a) sa týkajú procesných podmienok,

b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,

c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo

d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.